

กรมอนามัย
Department of Health

คู่มือแนวทางการดำเนินงาน วัดส่งเสริมสุขภาพ

กลุ่มส่งเสริมสุขภาพผู้นำทางศาสนาและศาสนสถาน
สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

สารบัญ

	หน้า
โครงการพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาวะ	๓
ขั้นตอนการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ	๖
แนวทางการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ	๘
เกณฑ์การประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ	๑๒
แบบประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ	๑๓
ขั้นตอนและแนวทางการคัดเลือกและประเมินผลงานวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น	๑๗
แบบฟอร์มรายงาน	
- ประวัติและผลงานวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ (สอส.ว.ดีเด่น ๑)	๑๙
- แบบสรุปผลการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับจังหวัด (สอส.ว.ดีเด่น ๒)	๒๐
- แบบสรุปผลการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ (สอส.ว.ดีเด่น ๓)	๒๑

โครงการพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ

หลักการและเหตุผล

สถาบันพระพุทธศาสนา อยู่คู่สังคมไทยมาอย่างช้านาน คนไทยร้อยละ ๙๕ นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต จนกลายเป็นรากฐานทางประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์มรดกของชาติไทย เนื่องจากวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน และเป็นสถานที่ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพประชาชน ปัจจุบันประเทศไทย มีวัดทั้งหมด จำนวน ๔๔,๑๗๕ วัด (ที่มา : กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ณ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖) และพระสงฆ์สามเณร จำนวน ๒๘๘,๙๕๖ รูป (ข้อมูลจากรายงานประจำปีพ.ศ. ๒๖๖๕ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ขับเคลื่อนการดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบัน ผ่านการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์ สามเณร แม่ชี ให้มีความรู้ด้านสุขภาพ และการส่งเสริมการดำเนินงานวัดสู่วัดส่งเสริมสุขภาพ ทั้งนี้ ได้ดำเนินการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ รวมถึงเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต การเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต พร้อมทั้งพัฒนาสุขภาพ โดยบูรณาการการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมร่วมกับศิลปวัฒนธรรมในความเป็นวัด โดยใช้หลัก ๕ ร. คือ ร่มรื่น ร่มเย็น ร่วมสร้าง ร่วมจิต (วิญญาน) และร่วมพัฒนา ดังนั้น การส่งเสริมสนับสนุนให้วัดเข้าสู่กระบวนการการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ จะทำให้เกิดการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพในการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ และเป็นการพัฒนาเครือข่ายพระสงฆ์ เพื่อเป็นแกนนำในการดูแลสุขภาพของประชาชนและพระสงฆ์กันเอง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งกาย จิต ตลอดจนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี ส่งผลให้พระสงฆ์แข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุขตามวิถีชีวิตและบริบทสังคมไทย และเพื่อเป็นการพัฒนาขยายผลต่อไปยังศาสนาอื่น ๆ

จากสถานการณ์สุขภาพพระสงฆ์ดังกล่าว รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพพระสงฆ์ ซึ่งสอดคล้องมติมหาเถรสมาคม ที่ ๑๙๑/๒๕๖๐ และมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๕ ให้มีการขับเคลื่อนงาน “พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ” ที่กำหนดให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ทั่วประเทศ ซึ่งกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขมีบทบาทในการการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ และพระสงฆ์ก็เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ต้องได้รับการดูแลเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต การเรียนรู้และการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต เพื่อเป็นคนไทยที่มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมอยู่ดีมีสุข จึงได้จัดทำโครงการพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพขึ้น เพื่อให้พระสงฆ์มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ ดูแลตนเองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพได้ และสนับสนุนการดำเนินงานของกระทรวงสาธารณสุขต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนับสนุนการประเมินคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด – พระ อสว.) มีความรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง และให้คำแนะนำ ดูแลพระสงฆ์ภายในวัดและชุมชนได้
๓. เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลวัดส่งเสริมสุขภาพและพระคิลานุปัฏฐาก
๔. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ได้รับการดูแลส่งเสริมสุขภาพตามหลักพระธรรมวินัย และสามารถขยายผลสู่การพัฒนาสุขภาพของชุมชน
๕. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในพระสงฆ์กลุ่มเสี่ยง
๖. เพื่อสร้าง/พัฒนา และขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนวัดกรรมการส่งเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร โดยชุมชนตามบริบทของพื้นที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พระสงฆ์และสามเณรได้รับการประเมินคัดกรองสุขภาพและพระสงฆ์และสามเณรกลุ่มเสี่ยงได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ พัฒนาทักษะ กาย ใจ
๒. วัด ได้รับการยกย่องสรรเสริญ เป็นวัดส่งเสริมสุขภาพและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับวัดอื่นๆ พัฒนาวัดให้เป็นวัดส่งเสริมสุขภาพ
๓. มีวัดส่งเสริมสุขภาพสู่วัดรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Temple)
๔. มีวัดต้นแบบ/ Best Practice ในการส่งเสริมสุขภาพและเฝ้าระวังในพระสงฆ์และสามเณรที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ
๕. เกิดความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ในระดับพื้นที่ และเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ

ความเป็นมาและแนวคิดวัดส่งเสริมสุขภาพ

แนวความคิดเรื่องวัดส่งเสริมสุขภาพ (Health Promoting Temples) จากบ้านนาอยู่ เมืองนาอยู่อนามัยดี ชีวิตดี๊ดี ถึงองค์ประกอบของเมือง โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานที่ทำงานนาอยู่ นาท่านาน นาทาไปสู่วัดส่งเสริมสุขภาพเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต และพัฒนาที่ยั่งยืนของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย

สุขภาพดี เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน เข้าถึงการมีสุขภาพดี ได้อย่างแท้จริงและเท่าเทียมกันโดยรัฐมีหน้าที่กำหนด กรอบนโยบาย ระบบ โครงสร้าง กลไก กติกา กำกับดูแล สร้างโอกาส และสนับสนุนให้ประชาชนได้รับสิทธิของสุขภาพได้อย่างแท้จริง ทั้งถึงและเสมอกัน

สุขภาพ หมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ และมีคุณภาพทั้งกาย ใจ สังคมและจิตวิญญาณ จึงไม่เพียงแต่การรักษาโรค แต่สุขภาพเป็นวิถีชีวิตของครอบครัว ชุมชน และสังคมที่พัฒนาอย่างสมดุล ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมสุขภาพ ยึดแนวคิดการดำเนินงาน ด้วยการส่งเสริมนโยบายสาธารณะ สุขภาพสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ เพิ่มความสามารถของชุมชน พัฒนาทักษะส่วนบุคคลและการปรับให้บริการสุขภาพที่เน้นการมีสุขภาพดี ไม่ใช่รักษาโรค

ความหมาย

วัดส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง วัดที่มีการบริหารจัดการวัดให้เอื้อโอกาสในการส่งเสริมสุขภาพ และพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมของประชาชน และชุมชน

คุณสมบัติของวัดส่งเสริมสุขภาพ “๕ ร.”

๑. ร่วมพัฒนา ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายฆราวาส ส่งเสริมความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน
๒. ร่มรื่น สะอาดด้วยอาคารสถานที่ บริเวณลานวัด ลานใจและสภาพแวดล้อมในวัดที่ถูกหลักสุขภาพอนามัย
๓. ร่มเย็น สงบด้วยการเทศนา แสดงธรรม ปฏิบัติธรรมเผยแผ่ ธรรมประสานใจทั้งพระสงฆ์ และฆราวาส
๔. ร่วมสร้างสุขภาพ ด้วยการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร บุคลากรในวัดและประชาชน ด้วยกิจกรรมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพรักษาสุขภาพชุมชน
๕. ร่วมจิต(วิญญาณ) ด้วยการดำรงรักษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เกณฑ์การประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ แบ่งเป็น ๓ ระดับ

๑. ระดับพื้นฐาน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๗๐ - ๗๙ คะแนน
๒. ระดับก้าวหน้า คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๘๐ - ๘๙ คะแนน
๓. ระดับยั่งยืน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๙๐ คะแนนขึ้นไป

การนิเทศงาน/ติดตาม

๑. ติดตาม ประเมินรับรองวัดส่งเสริมสุขภาพ ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน เพื่อความต่อเนื่องโดยระดับอำเภอ ดำเนินการตรวจประเมินผล ปีละ ๑ ครั้ง
๒. ติดตาม ประเมินรับรองวัดส่งเสริมสุขภาพ ที่ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ระดับก้าวหน้าหรือยั่งยืน และความต่อเนื่องโดยระดับอำเภอ ดำเนินการตรวจประเมินผล ระยะเวลา ๒ ปี/ครั้ง
๓. ติดตาม ประเมินรับรองวัดส่งเสริมสุขภาพ ที่ผ่านเกณฑ์ระดับก้าวหน้า เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ระดับยั่งยืนและความต่อเนื่องโดยระดับอำเภอ ดำเนินการตรวจประเมินผล ระยะเวลา ๒ ปี/ครั้ง
๔. ติดตาม ประเมินรับรองวัดส่งเสริมสุขภาพ ที่ผ่านเกณฑ์ระดับยั่งยืน เพื่อความต่อเนื่องโดยระดับอำเภอ ดำเนินการตรวจประเมินผล ระยะเวลา ๒ ปี/ครั้ง
๕. ติดตามประเมิน โดยศูนย์อนามัยที่ ๑ - ๑๒ และสถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง/จังหวัด ปีละ ๑ ครั้ง

การดำเนินการ

วัดทุกแห่ง / ๗๖ จังหวัดและกรุงเทพมหานคร

เป้าหมาย

วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ ร้อยละ ๕๐

ขั้นตอนการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ

ขั้นตอนที่ ๑ : ประสานความร่วมมือ/ชี้แจงการดำเนินงาน

๑.๑ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประสานความร่วมมือ เพื่อทำความเข้าใจกับพระสงฆ์ บุคลากรในวัดและประชาชนที่อยู่รอบ ๆ วัด ให้เข้าใจตรงกันว่าการดำเนินงานขั้นตอนอย่างไร

- ขั้นตอนการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ
- เกณฑ์การประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ

ขั้นตอนที่ ๒ : การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน/ประกาศนโยบาย

๒.๑ มีคณะกรรมการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ (คณะกรรมการ ประกอบด้วย ตัวแทนวัด ชุมชน และองค์กรภาครัฐ ครบทั้ง ๓ ฝ่าย) ประกาศนโยบาย การดำเนินงาน และสื่อสารให้ประชาชนรับทราบ

๒.๒ มีการจัดทำแผนการดำเนินงานและ/หรือได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ ๓ : สำรวจข้อมูลพื้นฐาน/ขอรับการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ

๓.๑ สำรวจความพร้อมของวัดตามเกณฑ์วัดส่งเสริมสุขภาพ (๕ ร.)

๓.๒ มีการวิเคราะห์พื้นที่ภายในวัด (จุดเด่น-จุดด้อย-แนวทางส่งเสริม-ปรับปรุง)

๓.๓ วัดเตรียมความพร้อม และการจัดทำแผนการพัฒนา/ปรับปรุงพื้นที่ พร้อมทั้งระบุผู้รับผิดชอบ

๓.๔ ลงมือปฏิบัติดำเนินการปรับปรุงตามแผน

๓.๕ วัดขอรับการประเมิน โดยประสานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๔ : วัดประเมินตนเองตามเกณฑ์วัดส่งเสริมสุขภาพ

๔.๑ ประเมินตนเองตามเกณฑ์วัดส่งเสริมสุขภาพ ผ่านระบบข้อมูลวัดส่งเสริมสุขภาพและพระคิลานุปัฏฐากกรมอนามัย ในเว็บไซต์ <https://healthtemplate.anamai.moph.go.th>

- กรณีไม่สามารถประเมินผ่านเว็บไซต์ได้ ให้ประสานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่

๔.๒ คณะกรรมการ (ประกอบด้วย คณะสงฆ์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ศอ./สสจ.) และองค์กรภาครัฐ) ประเมินรับรองวัดส่งเสริมสุขภาพ

๔.๓ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (สสจ./ศอ.) อนุมัติรับรองเป็นวัดส่งเสริมสุขภาพ ผ่านระบบข้อมูลวัดส่งเสริมสุขภาพและพระคิลานุปัฏฐาก กรมอนามัย ในเว็บไซต์ <https://healthtemplate.anamai.moph.go.th>

ขั้นตอนที่ ๕ : ยกย่องเชิดชูเกียรติวัดที่ผ่านการประเมิน

๕.๑ ยกย่องเชิดชูเกียรติวัดที่ผ่านการประเมิน เป็นวัดส่งเสริมสุขภาพ โดยกรมอนามัยมอบใบรับรอง (เกียรติบัตร/โล่เกียรติคุณ)

๕.๒ เยี่ยมเสริมพลังวัดส่งเสริมสุขภาพ

แนวทางการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ

ชาวประชา ร่วมพัฒนา

มีนโยบาย แผนงานและมีการดำเนินงานตามแผน	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีคณะกรรมการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ ประกาศนโยบายการดำเนินงาน และสื่อสารให้ประชาชนรับทราบ	๒	-สังเกต สอบถาม จากพระสงฆ์ คณะกรรมการวัด หรือเอกสารเกี่ยวกับนโยบายและแผนการดำเนินงานต่างๆของวัด
๒. มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน และ/หรือได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย โดยชุมชนมีส่วนร่วม พร้อมสรุปผลการดำเนินงาน	๒	-มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/หลักฐานต่างๆเกี่ยวกับการแต่งตั้งหรือการดำเนินงานของคณะกรรมการ
๓. มีการสร้าง/พัฒนาแกนนำพระสงฆ์ เช่น พระศิลาบุญภูฏาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด-อสมว.) พระสงฆ์นักพัฒนา เป็นต้น	๒	-มีเอกสาร หลักฐาน ในการอบรมการสร้าง/พัฒนาแกนนำพระสงฆ์
๔. ประเมินผลการดำเนินงาน “วัดส่งเสริมสุขภาพ” ผ่านระบบข้อมูลวัดส่งเสริมสุขภาพและพระศิลาบุญภูฏาก กรมอนามัย ในเว็บไซต์ https://healthtemple.anamai.moph.go.th/	๒	-ดูจากแบบรายงานการประเมินผลการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ ในเว็บไซต์ https://healthtemple.anamai.moph.go.th/

สะอาด ร่มรื่น

อาคารสถานที่	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. อาคารสถานที่ที่มีความมั่นคง แข็งแรง โดยมีพื้น ฝาผนัง เพดาน อยู่ในสภาพดี และสะอาด เหมาะต่อการเป็นสถานที่สัปปายะ	๒	-สังเกตลักษณะทางกายภาพของตัวอาคารต่างๆ
๒. มีการระบายอากาศที่ดี ไม่มีกลิ่นเหม็น กลิ่นอับ และมีการจัดแสงสว่างให้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรม	๒	-สังเกตพื้น ผนัง เพดาน ต้องอยู่ในสภาพดี และสะอาด
๓. พื้นอาคารสะอาด ปลอดภัย ไม่ลื่น ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	๒	-สังเกตและประเมินสภาพการระบายอากาศ และการจัดแสงสว่างในอาคาร
ห้องน้ำ ห้องส้วม	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. ห้องน้ำ ห้องส้วมสะอาด มีจำนวนเพียงพอ และอุปกรณ์ภายในห้องน้ำพร้อมใช้งาน ไม่ชำรุดเสียหาย	๒	-สังเกต/สอบถาม จำนวนห้องน้ำ ห้องส้วม ความสะอาดและปลอดภัย
๒. มีการแยกห้องน้ำพระและฆราวาส พร้อมป้ายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ แยกห้องน้ำชัดเจน	๒	-มีป้ายข้อความหรือสัญลักษณ์ประเภท ห้องน้ำ ห้องส้วม
๓. มีแผนและผู้รับผิดชอบการทำความสะอาดห้องน้ำ	๒	-หลักฐานการตรวจประเมินตามเกณฑ์
๔. มีส้วมแบบนั่งราบ และมีราวจับ สำหรับผู้สูงอายุและ/หรือผู้พิการ	๒	มาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ
๕. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS)	๒	(HAS) https://bit.ly/๒Xkx๓WT
สุขาภิบาลอาหารและน้ำ	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีน้ำดื่ม/น้ำใช้ที่สะอาด มีปริมาณเพียงพอ และภาชนะกักเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิด	๒	-สังเกต/สอบถาม
๒. โรงครัว/ห้องครัววัด สะอาด เป็นระเบียบ	๒	-สำรวจโรงครัว/ห้องครัววัด ตามสภาพจริง โดยผู้ประเมิน
๓. โรงครัว/ห้องครัววัด มีการจัดการภาชนะและอาหารให้ถูกสุขลักษณะ และจัดเก็บให้ปลอดภัยจากฝุ่นและสัตว์นำโรค	๒	

ขยะ การจัดการน้ำเสียและเหตุรำคาญ	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของภาชนะสำหรับใส่ขยะที่ชัดเจน และมีปริมาณภาชนะสำหรับใส่ขยะเพียงพอ	๒	-สังเกต/สอบถามเกี่ยวกับการคัดแยก/การเก็บรวบรวมและการกำจัดมูลฝอย -หลักฐานต่าง ๆ ในการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ -สอบถามพระสงฆ์และชุมชนโดยรอบวัด
๒. มีการคัดแยกขยะ (อย่างน้อย ๓ ประเภท ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย) พร้อมป้ายระบุประเภทขยะ	๒	
๓. มีการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาล และเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	๒	
๔. มีการรณรงค์ส่งเสริมเพื่อลดปริมาณขยะ เช่น การใช้ปันโต การใช้ฟางห่อหุ้ม ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีการนำขยะมูลฝอยไปแปรรูปและใช้ประโยชน์ เช่น ทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ฯลฯ	๒	
๕. มีการจัดการเหตุรำคาญ ไม่มีกลิ่นเหม็น คับ闷 ฝุ่นละออง เสียงดัง หรือสิ่งอื่นใดที่ส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง	๒	
การป้องกันและควบคุมโรค	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. ภาชนะขังน้ำทุกภาชนะ ไม่มีลูกน้ำยุงลาย และมีการประเมินผลการดำเนินงานควบคุมลูกน้ำยุงลาย โดย อสม. หรือบุคลากรอื่นๆ ทุกเดือน	๒	-สุ่มสำรวจภาชนะเก็บน้ำในวัด -รายงานผลการปฏิบัติงาน/เอกสารภาพถ่าย/ป้ายประชาสัมพันธ์ -สุนัขและแมว มีทะเบียนหรือใบรับรองว่าได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว
๒. สุนัขและแมวได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และได้รับการคุมกำเนิด	๒	
การป้องกันอุบัติเหตุและการจราจร	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีป้ายจราจร/สัญลักษณ์ เพื่อความปลอดภัยในการสัญจรภายในวัด	๒	-สังเกต/สอบถาม/หลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้อง -สังเกต/สอบถามเกี่ยวกับมาตรการ/อุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ -มีแผน/การซ้อมแผนกรณีเกิดสาธารณภัย โดยความร่วมมือของชุมชน
๒. มีการจัดสถานที่จอดรถโดยเฉพาะให้เป็นระเบียบ	๒	
๓. มีอุปกรณ์หรือมาตรการป้องกันอัคคีภัย และมีเอกสารแสดงถึงการตรวจสอบสภาพการใช้งานของถังดับเพลิง และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ	๒	
๔. มีการฝึกอบรมความปลอดภัยจากระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัยเป็นประจำทุกปี	๒	
การควบคุมการบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีการติดป้ายเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณวัด	๒	-มีการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ในบริเวณวัด โดยเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ได้รับการติดในที่ที่มองเห็นได้ชัดเจน -ข้อมูลได้จากการสอบถามพระสงฆ์หรือเจ้าหน้าที่ดูแลวัด -มีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่วัด ดูแลให้ไม่มีการสูบบุหรี่ภายในวัด
๒. บริเวณวัดไม่มีการจำหน่ายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๒	
๓. พระภิกษุสงฆ์ไม่สูบบุหรี่เพื่อเป็นตัวอย่างและผู้นำทางสุขภาพของชุมชน	๒	
๔. สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน โดยมีนโยบาย และมาตรการป้องกันสิ่งเสพติด เช่น ให้วัดเป็นพื้นที่ปลอดบุหรี่ ๑๐๐% เทศนาบรรยายธรรม กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า ฯลฯ	๒	

สงบ ร่มเย็น

เทศนา บรรยายธรรม	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีการสวดแทรก เรื่องการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ในการเทศนาและบรรยายธรรมแก่ประชาชน	๒	-สังเกต สอบถามพระสงฆ์/บุคลากร ภายใต้วัด/ประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
๒. มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์/เผยแพร่/ให้คำแนะนำ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ภายใต้วัดและชุมชน เช่น ป้าย วรรณคดี ป้ายความรู้ เสียงตามสาย ทาง Line Facebook เป็นต้น	๒	
การจัดกิจกรรมและบรรยายภาคให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีการปลูกฝัง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ใกล้เคียง	๒	-สังเกต สอบถามจากพระสงฆ์ บุคลากรใน วัด ประชาชน -ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม
๒. เป็นที่ศึกษาดูงาน จัดการอบรม ประชุม สัมมนาในด้านสุขภาพจิต ชุมชนและด้านอื่นๆ ได้	๒	

สุขภาพ ร่วมสร้าง

การดูแลสุขภาพบุคลากรในวัด	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. พระสงฆ์ สามเณรและบุคลากรในวัด มีความรู้ ความเข้าใจใน สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรังและโรคอุบัติใหม่ เพื่อดูแลส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของตนเอง	๒	-สุ่มสัมภาษณ์พระสงฆ์ บุคลากรในวัด เกี่ยวกับสุขภาพ -มีรายงานการตรวจสุขภาพและการ ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ
๒. พระสงฆ์ สามเณรมีการตรวจสุขภาพขั้นพื้นฐาน	๒	
๓. พระสงฆ์/พระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพ ประจำวัด - อสว.) เป็นแกนนำในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและการเจ็บป่วยทั่วไป	๒	
พฤติกรรมสุขภาพ	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. พระสงฆ์ สามเณร มีความรู้ และมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่เหมาะสม เช่น การบริโภคอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ การดูแลอนามัย ช่องปากตนเอง เป็นต้น	๒	-สังเกต สอบถาม บุคลากรในวัด เกี่ยวกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพ -สอบถามพระสงฆ์และบุคลากรในวัด เกี่ยวกับการรับบริการด้านทันตสาธารณสุข -ใช้แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพที่พึง ประสงค์ของพระสงฆ์ กรมอนามัย -ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม
๒. ได้รับการตรวจสุขภาพฟันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และรับบริการ ตามความเหมาะสม	๒	
๓. พระสงฆ์ สามเณร มีกิจกรรมทางกายและกิจกรรมบริหารกายที่เหมาะสม เช่น การเดินบิณฑบาต เดินจงกรม กวาดลานวัด ทำ ความสะอาดวัด ซ่อมแซมวัด หรือมีการบริหารร่างกายอย่าง เพียงพอเหมาะสมด้วยอาการสำรวมในสถานที่อันควร	๒	
๔. วัดมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ เช่น การจัดเมนูสุขภาพ มีมุมให้ความรู้ สื่อประชาสัมพันธ์	๒	
๕. พระสงฆ์มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ทั้ง ๗ ด้าน และเฝ้า ระวังพระสงฆ์กลุ่มเสี่ยง ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ พัฒนาทักษะ กาย ใจ	๒	

ระบบดูแลต่อเนื่องและส่งต่อเมื่อเจ็บป่วย	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. มีมุมหรือห้องพยาบาล มีตู้ยาสามัญประจำบ้าน หรือสมุนไพร	๒	-สังเกต สอบถาม มีมุมห้องพยาบาลและตู้ยาที่มียาพร้อมใช้
๒. มีระบบการดูแลปฐมพยาบาล โดยพระสงฆ์ดูแลกันเอง และมีระบบการดูแลพระภิกษุสงฆ์ที่ติดเตียงหรืออาพาธ	๒	-สังเกต สอบถาม หลักฐานเอกสารการส่งต่อผู้ป่วย
๓. มีการดูแลต่อเนื่องและประสานการส่งต่อ เมื่อเจ็บป่วยต้องรักษาในสถานพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	๒	-สังเกต สอบถาม เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลและการดูแลพระภิกษุสงฆ์ที่ติดเตียงหรืออาพาธ

ศิลปะ ร่วมจิต (วิญญาน)

ส่งเสริมการศึกษาระยะและสนับสนุนให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้หรือเป็นแหล่งดูงาน	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ แหล่งดูงาน ด้านส่งเสริมสุขภาพ วัฒนธรรมประเพณี และการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น พิพิธภัณฑ์ หนังสือ เอกสาร นิทรรศการ พุทธศิลป์	๒	-สังเกต สอบถาม/หลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น สมุดเยี่ยม ภาพถ่ายกิจกรรม
๒. ส่งเสริมการศึกษาระยะ เช่น เข้าค่ายคุณธรรม บรรยายธรรมะ บวชสามเณรภาคฤดูร้อน ปาฐกถาธรรมประจำวันพระ เป็นต้น	๒	
ประเพณีวัฒนธรรม	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญา เช่น งานสงกรานต์ ลอยกระทง เข้าพรรษา การจักสาน หัตถกรรม เป็นต้น	๒	-ภาพถ่ายกิจกรรม -สังเกต สอบถาม พระสงฆ์ บุคลากรในวัด และประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง
๒. กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น การแพทย์แผนไทย ส่งเสริมการใช้สมุนไพรในวัดและชุมชน	๑	
ภูมิปัญญาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	คะแนน	วิธีการประเมิน/หลักฐานการประเมิน
๑. ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น เป็นแกนนำการรณรงค์ ปลูกผัก ปลอดสารพิษ ทำปุ๋ยชีวภาพ บวชต้นไม้	๒	-ภาพถ่ายกิจกรรม -สังเกต สอบถาม พระสงฆ์ บุคลากรในวัด และประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง
๒. สร้างภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ	๑	

เกณฑ์ประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ

หลักการพิจารณา โดยใช้ “คุณสมบัติการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ ตามคู่มือแนวคิดและการดำเนินงาน วัดส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย”

มีจำนวน ๕ องค์ประกอบ ได้แก่

๑. ชาวประชา ร่วมพัฒนา
๒. สะอาด ร่มรื่น
๓. สงบ ร่มเย็น
๔. สุขภาพ ร่วมสร้าง
๕. ศิลปะร่วมจิต (วิญญาน)

เกณฑ์ประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ แบ่งเป็น ๓ ระดับ

หมายเหตุ : ต้องปรับปรุง คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ต่ำกว่า ๗๐ คะแนน

๑. ระดับพื้นฐาน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๗๐ - ๗๙ คะแนน
๒. ระดับก้าวหน้า คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๘๐ - ๘๙ คะแนน
๓. ระดับยั่งยืน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๙๐ คะแนนขึ้นไป

แบบประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ

ชื่อวัด.....สถานที่ตั้ง เลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....
จำนวนพระทั้งหมด..... รูป สามเณร..... รูป แม่ชี..... รูป รวมทั้งหมด..... รูป

คำชี้แจง: ให้พิจารณาตามเกณฑ์การประเมินแล้วทำเครื่องหมาย “✓” ลงในช่องว่าง

มี = สภาพที่ได้มาตรฐาน ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ไม่มี = สภาพที่ต่ำกว่าเกณฑ์ จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข

ชาวประชา ร่วมพัฒนา

มีนโยบาย แผนงานและมีการดำเนินงานตามแผน	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีคณะกรรมการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ ประกาศนโยบาย การดำเนินงาน และสื่อสารให้ประชาชนรับทราบ	๒			
๒. มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน และ/หรือได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย โดยชุมชนมีส่วนร่วม พร้อมสรุปผลการดำเนินงาน	๒			
๓. มีการสร้าง/พัฒนาแกนนำพระสงฆ์ เช่น พระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด-อสมว.) พระสงฆ์นักพัฒนา เป็นต้น	๒			
๔. ประเมินผลการดำเนินงาน “วัดส่งเสริมสุขภาพ” ผ่านระบบข้อมูลวัดส่งเสริมสุขภาพและพระคิลานุปัฏฐาก กรมอนามัย ในเว็บไซต์ https://healthtemple.anamai.moph.go.th/	๒			
รวมคะแนน				

สะอาด ร่มรื่น

อาคารสถานที่	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. อาคารสถานที่ที่มีความมั่นคง แข็งแรง โดยมีพื้น ฝาผนัง เพดาน อยู่ในสภาพดี และสะอาด เหมาะต่อการเป็นสถานที่สัปปายะ	๒			
๒. มีการระบายอากาศที่ดี ไม่มีกลิ่นเหม็น กลิ่นอับ และมีการจัดแสงสว่างให้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรม	๒			
๓. พื้นอาคารสะอาด ปลอดภัย ไม่ลื่น ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	๒			
ห้องน้ำ ห้องส้วม	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. ห้องน้ำ ห้องส้วมสะอาด มีจำนวนเพียงพอ และอุปกรณ์ภายในห้องน้ำพร้อมใช้งาน ไม่ชำรุดเสียหาย	๒			
๒. มีการแยกห้องน้ำพระและฆราวาส พร้อมป้ายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ แยกห้องน้ำชัดเจน	๒			
๓. มีแผนและผู้รับผิดชอบการทำความสะอาดห้องน้ำ	๒			
๔. มีส้วมแบบนั่งราบ และมีราวจับ สำหรับผู้สูงอายุและ/หรือผู้พิการ	๒			
๕. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS)	๒			
สุขาภิบาลอาหารและน้ำ	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีน้ำดื่ม/น้ำใช้ที่สะอาด มีปริมาณเพียงพอ และภาชนะกักเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิด	๒			
๒. โรงครัว/ห้องครัววัด สะอาด เป็นระเบียบ	๒			
๓. โรงครัว/ห้องครัววัด มีการจัดการภาชนะและอาหารให้ถูกสุขลักษณะ และจัดเก็บให้ปลอดภัยจากฝุ่นและสัตว์นำโรค	๒			

ขยะ การจัดการน้ำเสียและเหตุรำคาญ	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของภาชนะสำหรับใส่ขยะที่ชัดเจน และมีปริมาณภาชนะสำหรับใส่ขยะเพียงพอ	๒			
๒. มีการคัดแยกขยะ (อย่างน้อย ๓ ประเภท ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย) พร้อมป้ายระบุประเภทขยะ	๒			
๓. มีการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาล และเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	๒			
๔. มีการรณรงค์ส่งเสริมเพื่อลดปริมาณขยะ เช่น การใช้ปิ่นโต การใช้พวงหรีด ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีการนำขยะมูลฝอยไปแปรสภาพและใช้ประโยชน์ เช่น ทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ฯลฯ	๒			
๕. มีการจัดการเหตุรำคาญ ไม่มีกลิ่นเหม็น คับ闷 ฝุ่นละออง เสียงดัง หรือสิ่งอื่นใดที่ส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง	๒			
การป้องกันและควบคุมโรค	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. ภาชนะขังน้ำทุกภาชนะ ไม่มีลูกน้ำยุงลาย และมีการประเมินผลการดำเนินงานควบคุมลูกน้ำยุงลาย โดย อสม. หรือบุคลากรอื่นๆ ทุกเดือน	๒			
๒. สุนัขและแมวได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และได้รับการคุมกำเนิด	๒			
การป้องกันอุบัติเหตุและการจราจร	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีป้ายจราจร/สัญลักษณ์ เพื่อความปลอดภัยในการสัญจรภายในวัด	๒			
๒. มีการจัดสถานที่จอดรถโดยเฉพาะให้เป็นระเบียบ	๒			
๓. มีอุปกรณ์หรือมาตรการป้องกันอัคคีภัย และมีเอกสารแสดงถึงการตรวจสอบสภาพการใช้งานของถังดับเพลิง และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ	๒			
๔. มีการฝึกอบรมความปลอดภัยจากระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัยเป็นประจำทุกปี	๒			
การควบคุมการบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีการติดป้ายเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณวัด	๒			
๒. บริเวณวัดไม่มีการจำหน่ายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๒			
๓. พระภิกษุสงฆ์ไม่สูบบุหรี่เพื่อเป็นตัวอย่างและผู้นำทางสุขภาพของชุมชน	๒			
๔. สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน โดยมีนโยบาย และมาตรการป้องกันสิ่งเสพติด เช่น ให้อำเภอเป็นพื้นที่ปลอดบุหรี่ ๑๐๐% เทศนาบรรยายธรรม กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า ฯลฯ	๒			

รวมคะแนน

สงบ ร่มเย็น

เทศนา บรรยายธรรม	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีการสอดแทรก เรื่องการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ในการเทศนาและบรรยายธรรมแก่ประชาชน	๒			
๒. มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์/เผยแพร่/ให้คำแนะนำ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคภายในวัดและชุมชน เช่น ป้ายรณรงค์ ป้ายความรู้ เสียงตามสาย ทาง Line Facebook เป็นต้น	๒			
การจัดกิจกรรมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีการปลูกฝัง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ใกล้เคียง	๒			
๒. เป็นที่ศึกษาดูงาน จัดการอบรม ประชุม สัมมนาในด้านสุขภาพจิตชุมชนและด้านอื่นๆ ได้	๒			

รวมคะแนน

สุขภาพ ร่วมสร้าง

การดูแลสุขภาพบุคลากรในวัด	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. พระสงฆ์ สามเณรและบุคลากรในวัด มีความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์โรค ไม่ติดต่อเรื้อรังและโรคอุบัติใหม่ เพื่อดูแลส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของตนเอง	๒			
๒. พระสงฆ์ สามเณรมีการตรวจสุขภาพขั้นพื้นฐาน	๒			
๓. พระสงฆ์/พระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด - อสว.) เป็นแกนนำในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและการเจ็บป่วยทั่วไป	๒			
พฤติกรรมสุขภาพ	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. พระสงฆ์ สามเณร มีความรู้ และมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่เหมาะสม เช่น การบริโภคอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ การดูแลอนามัยช่องปากตนเอง เป็นต้น	๒			
๒. ได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และรับบริการตามความเหมาะสม	๒			
๓. พระสงฆ์ สามเณร มีกิจกรรมทางกายและกิจกรรมบริหารกายที่เหมาะสม เช่น การเดินบิณฑบาต เดินจงกรม กวาดลานวัด ทำความสะอาดวัด ซ่อมแซม วัด หรือมีการบริหารร่างกายอย่างเพียงพอเหมาะสมด้วยอาการสรวลในสถานที่อื่นควร	๒			
๔. วัดมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ เช่น การจัดเมนูสุขภาพ มีมุมให้ความรู้ สื่อประชาสัมพันธ์	๒			
๕. พระสงฆ์มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ทั้ง ๗ ด้าน และเฝ้าระวังพระสงฆ์ กลุ่มเสี่ยง ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ พัฒนาทักษะ กาย ใจ	๒			
ระบบดูแลต่อเนื่องและส่งต่อเมื่อเจ็บป่วย	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. มีมุมหรือห้องพยาบาล มีตู้ยาสามัญประจำบ้าน หรือสมุนไพร	๒			
๒. มีระบบการดูแลปฐมพยาบาล โดยพระสงฆ์ดูแลกันเอง และมีระบบการดูแล พระภิกษุสงฆ์ที่ติดเตียงหรืออาพาธ	๒			
๓. มีการดูแลต่อเนื่องและประสานการส่งต่อ เมื่อเจ็บป่วยต้องรักษาในสถานพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	๒			
รวมคะแนน				

ศิลปะ ร่วมจิต (วิญญาน)

ส่งเสริมการศึกษาระยะและสนับสนุนให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้หรือเป็นแหล่งดูงาน	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ แหล่งดูงาน ด้านส่งเสริมสุขภาพ วัฒนธรรม ประเพณี และการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น พิพิธภัณฑ์ หนังสือ เอกสาร นิทรรศการ พุทธศิลป์	๒			
๒. ส่งเสริมการศึกษาระยะ เช่น เข้าค่ายคุณธรรม บรรยายธรรมะ บวชสามเณรภาคฤดูร้อน ปาฐกถาธรรมประจำวันพระ เป็นต้น	๒			
ประเพณีวัฒนธรรม	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญา เช่น งานสงกรานต์ ลอยกระทง เข้าพรรษา การจักสาน หัตถกรรม เป็นต้น	๒			
๒. กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น การแพทย์แผนไทย ส่งเสริมการใช้สมุนไพรในวัดและชุมชน	๑			

ภูมิปัญญาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	คะแนน	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑. ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น เป็นแกนนำการรณรงค์ ปลูกผักปลอดสารพิษ ทำปุ๋ยชีวภาพ บวชต้นไม้	๒			
๒. สร้างเครือข่ายในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ	๑			
รวมคะแนน				

คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน รวมคะแนนทั้งหมด คะแนน

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เดือน ปี

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพ แบ่งเป็น ๓ ระดับ

ต่ำกว่า ๗๐ คะแนน	๗๐ - ๗๙ คะแนน	๘๐ - ๘๙ คะแนน	๙๐ คะแนนขึ้นไป	ผลการประเมิน	หมายเหตุ
ต้องปรับปรุง	พื้นฐาน	ก้าวหน้า	ยั่งยืน		

ขั้นตอนและแนวทางการคัดเลือกและประเมินผลงานวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น

สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัด

- พิจารณาคูณสมบัติเบื้องต้น
- คัดเลือกและประเมินผลงานดีเด่น ระดับจังหวัด
- ส่งผลการคัดเลือกและประเมินผลงานดีเด่น ระดับจังหวัด
ให้ศูนย์อนามัยเขต (ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายนของทุกปี)

ศูนย์อนามัย เขต

- แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกและประเมินผลงานดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ
- คัดเลือกและประเมินผลงานดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ
- จัดทำใบประกาศเกียรติคุณ ระดับจังหวัด
- ส่งผลการคัดเลือกและประเมินผลงานพร้อมเอกสารประกอบ
ให้สำนักอนามัยผู้สูงอายุ (ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคมของทุกปี)

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

- รวบรวมผลงานดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ และระดับจังหวัด
- จัดทำและมอบโล่เกียรติคุณวัดส่งเสริมสุขภาพ ระดับเขต
- เยี่ยมเสริมพลังวัดส่งเสริมสุขภาพที่เข้ารับการประเมิน

แบบฟอร์มรายงาน

ประวัติและผลงาน
วัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ
ประจำปี.....

ชื่อวัด รหัสวัด.....

เจ้าอาวาส

เลขที่บัตรประชาชน

อายุ ปี เกิดวันที่

การศึกษา

ที่อยู่

เบอร์โทรศัพท์

E - mail: Line:

ภาพถ่ายวัดและบริเวณ

ผลงานเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

ผลสำเร็จที่ภาคภูมิใจ

.....

.....

.....

.....

ภาพกิจกรรม

*จัดส่งศูนย์อนามัย เขต ๑ ชุด และสำนักอนามัยผู้สูงอายุ ๑ ชุด ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์

ทั้งนี้ สามารถส่งมายังสำนักอนามัยผู้สูงอายุทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ healthreligions@gmail.com

แบบสรุปผลการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี.....

จังหวัด ศูนย์อนามัยที่

ส่งสำนักงานผู้สูงอายุ กรมอนามัย ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคมของทุกปี

ลำดับ	ชื่อวัด	ที่อยู่ตำบล/อำเภอ/ จังหวัด	ผลการประเมินผ่านเกณฑ์			หมายเหตุ
			ขั้น พื้นฐาน	ขั้น ก้าวหน้า	ขั้น ยั่งยืน	

ลงชื่อผู้รับรองผลการประเมิน

ลงชื่อ

(.....

ตำแหน่ง

หมายเหตุ

๑. ระดับพื้นฐาน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๗๐ - ๗๙ คะแนน
๒. ระดับก้าวหน้า คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๘๐ - ๘๙ คะแนน
๓. ระดับยั่งยืน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๙๐ คะแนนขึ้นไป
๔. ต้องปรับปรุง คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ต่ำกว่า ๗๐ คะแนน

แบบสรุปผลการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ ประจำปี.....

ศูนย์อนามัยที่

ส่งสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคมของทุกปี

ลำดับ	ชื่อวัด	ที่อยู่ตำบล/อำเภอ/ จังหวัด	ผลการประเมินผ่านเกณฑ์			หมายเหตุ
			ขั้น พื้นฐาน	ขั้น ก้าวหน้า	ขั้น ยั่งยืน	

ลงชื่อผู้รับรองผลการประเมิน

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ผู้รายงาน

หมายเหตุ

๑. ระดับพื้นฐาน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๗๐ - ๗๙ คะแนน
๒. ระดับก้าวหน้า คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๘๐ - ๘๙ คะแนน
๓. ระดับยั่งยืน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ตั้งแต่ ๙๐ คะแนนขึ้นไป
๔. ต้องปรับปรุง คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพ ต่ำกว่า ๗๐ คะแนน